

PLANBESKRIVELSE - ØVRE KLOKKEHAUGEN STEINBRUDD I VARDØ

Innledning

Øvre Klokkehaugen steinbrudd ligger ca 1,2 km vest for Smelror, ca 400 m nord for veien til Hamningberg. Lokaliteten er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel for Vardø kommune, uten krav om reguleringsplan. Det har vært tatt ut stein over mange år, også de siste årene. Forekomsten er karakterisert som viktig i NGUs grus- og pukkdatabase.

Øvre Klokkehaugen steinbrudd var integrert i reguleringsplan for Svartnes – Bussesundet, men ble tatt ut under stadfestingen pga. innsigelse fra Fylkesmannen. Innsigelsen var knyttet til manglende konsekvensutredninger, primært knyttet til naboskapet med Barvikmyran og Blodskytodden naturreservat. Steinbruddet ligger ca 450 m fra grensa til naturreservatet, og ca 850 m fra område avmerket som viktig artsforekomst i Naturbasen.

Vardø kommune har sparsomt med løsmasser. De forekomstene som finnes er gjerne strandvoller med liten mektighet, og uttak medfører derfor store inngrep. Både i forhold til dagens byggevirkosomhet, nye moloprojekter, og i forhold til evt. utbygging av regulerte industriområder på Svartnes, er det behov for et steinbrudd for produksjon av pukk og grus lokalt.

Alternativene til Øvre Klokkehaugen er kystverkets tidligere steinbrudd på Kistnova, ca 500 m sørøst for Øvre Klokkehaugen, eller et gammelt brudd i Storskaret vest for vannverket i Storelva. Bruddet sørøst for Øvre Klokkehaugen ligger nærmere Hamningbergveien og bebyggelsen på Smelror, er mer eksponert og ligger like nær naturreservatet. Det anses som et dårligere alternativ. Det gamle bruddet i Storskaret ligger svært godt skjermet, men helt på grensa til Oksevatnet landskapsvernområde. I tillegg ligger det i nedslagsfeltet for Vardø kommunes vannverk. En flytting av inntaket til vannverket til Oksevatnet, vil eliminere dette problemet. Lokaliteten er imidlertid ikke avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel.

FeFo og Vardø kommune anser Øvre Klokkehaugen som det beste alternativet for uttak og produksjon av masser i Vardø. For om mulig å få godkjent lokaliteten har FeFo i samråd med kommunen besluttet å gjennomføre de etterspurte konsekvensutredninger, og å innarbeide evt. avbøtende tiltak i planen. Fylkesmannen vil på grunnlag av disse vurdere om det fortsatt er grunnlag for innsigelser mot planen. Dersom innsigelsene frafaller, vil reguleringsplanen bli lagt fram for bystyret i Vardø for sluttbehandling. For å unngå flere versjoner av reguleringsplanen for Svartnes – Bussesundet, fremmes reguleringsplanen for Øvre Klokkehaugen som en selvstendig reguleringsplan.

Konsekvensutredningens omfang

I møte med fylkesmannens miljøvernavdeling 7.05.2012 framkom det at behovet for supplerende utredninger i hovedsak omfattet forholdet til fugl, spesielt våtmarksfugl knyttet til Grøhøgemyra i Barvikmyran og Blodskytodden naturreservat, og landskapsmessige konsekvenser av steinbrudd/massetak. I tillegg må det foretas støyberegninger med tanke på eksisterende og planlagt bebyggelse.

På denne bakgrunn er det fastsatt følgende utredningsprogram knyttet til regulering av steinbrudd på Øvre Klokkehaugen.

Støy

- Foreta støyberegninger fra virksomheten i massetak/steinbrudd, og vurdere støybelastning ved eksisterende og planlagt bebyggelse, og i viktige områder for fugl.
- Foreslå avbøtende tiltak.

Konsekvenser for fugl

- Supplerende kartlegging av fugl i område med ferdselsforbud i Barvikmyran og Blodskytodden naturreservat, samt i områder nær de aktuelle steinbrudd/massetak (< 1 km).
- Litteraturstudium om konsekvensene av støy for fuglelivet, spesielt støy knyttet til anleggsvirksomhet (fjellboring, sprengning, knusing, anleggsmaskiner).
- Foreslå mulige forebyggende og avbøtende tiltak.

Landskap

- Utrede landskapsverdiene i området
- Utarbeide synlighetsanalyser og vurdere de landskapsmessige konsekvensene av fortsatt drift i de aktuelle massetak/steinbrudd.
- Foreslå avbøtende tiltak.

Konsekvensutredningen

Støy

Rambøll har høsten 2012 gjennomført beregninger av støy fra steinbruddet. Beregningene er gjort for to scenarier:

- et normalscenario som tilsvarer dagens situasjon med boring og sprengning av en salve år om annet med etterfølgende knusing. Estimert produksjonstid maksimum 3 uker + utkjøring over året.
- et ekstremscenarier som omfatter intensiv produksjon over maksimum 6 måneder for eksempel i forbindelse med opparbeiding av større industri-/baseområder.

Det er gjort beregninger både for dagens situasjon og for en fremtidssituasjon der selve bruddet er flyttet lengre nord langs Øvre Klokkehaugen. Beregningene er gjort i hht. Miljøverndepartementets "Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging" (T-1442:2012). Resultatene er vist som støysoner på kart, der gul sone omfatter L_{den} mellom 55 og 65 dB på dagtid og hvor støyfølsom bebyggelse (herunder fritidshytter) bare kan oppføres dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold. Rød sone omfatter områder med L_{den} over 65 dB hvor etablering av ny støyfølsom bebyggelse skal unngås.

Resultatene viser at det kun er to eksisterende hytter som berøres av gul og rød sone. Hyttene ligger ca 200 m sørvest for bruddet, og i grensa mellom rød og gul sone i begge scenarioene ved dagens situasjon. Når bruddet forskyves lengre nordover, vil de ligge i gul sone. Litt av et planlagt hyttefelt sør for fv. 341 vil ligge innenfor gul sone ved normalscenarioet for dagens situasjon, og noe mer ved ekstremscenarieret. Utbygging av feltet krever detaljregulering og utbygging av vei, noe det pr. i dag ikke foreligger planer om. Når bruddet flyttes nordover, vil hele arealet avsatt til hyttefelt ligge utenfor gul sone.

Det sørvestre hjørnet av naturreservatet ligger i gul sone ved dagens situasjon, men blir mindre berørt når bruddet flyttes nordover. I ekstremscenarieret strekker gul sone seg

nesten inn til området som er avmerket som "viktig artsforekomst" i Naturbasen, dvs. det området med de største ornitologiske interessene.

Som avbøtende tiltak foreslås det at man ved fremtidige uttak beholder en fjellskjæring på østlig og vestlig side slik at bruddet blir avskjermet.

Konsekvenser for fugl

Det ble i 2002 gjennomført ornitologiske registreringer i Barvikmyran og Blodskytodden naturreservat. Registreringene utgjorde grunnlaget for etterfølgende vedtak om ferdelsforbud mellom 15. mai og 31. juli som ble innført i 2008. Sommeren 2012 ble det i regi av Biothope arkitektur og natur gjennomført supplerende registreringer i de deler av reservatet som ligger nærmest Øvre Klokkehaugen, og også i nærområdene utenfor reservatet.

Sammenholdt med registreringene fra 2002, ble det registrert færre arter i 2012. Biothope påpeker da også at 2012 var et uvanlig dårlig år for en rekke arter. Av rødlista arter som ble registrert i den sørlige delen av reservatet i 2002, ble storlom, svartand og fjellerke ikke registrert i 2012. Derimot ble et par med bergand registrert i 2012; arten ble ikke registrert i 2002. Det ble i 2012 dessuten registrert fjellvåk, vandrefalk og dvergfalk i næringssøk i reservatet, og i tillegg jaktfalk og havørn utenfor reservatet.

I nærområdene til Øvre Klokkehaugen ble det registrert to par med svømmesnipper, ett par med heilo og ett par med lappspurv, samt vandrefalk, jaktfalk og havørn rastende og på næringssøk. Et par med fjellvåk har dessuten fast hekkeplass ca 500 m fra bruddet.

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har vurdert konsekvensene for fugl av videre drift av steinbruddet. NINA viser til at fuglesamfunn generelt responderer negativt og at hekkende vadefugl og andre arter vannfugl som ender viser en negativ respons ved støy over 42-48 dB, men konkluderer med at det i hovedsak er sprengning som vil medføre uheldige forstyrrelser for fuglelivet. Det anbefales derfor at sprengning ikke bør skje i perioden 15. mai – 31. juli. Som avbøtende tiltak anbefales dessuten at det beholdes en fjellskjæring både på den østlige og den vestlige siden av bruddet.

Landskap

Det er ikke utarbeidet synlighetskart, først og fremst fordi det er vanskelig å avklare hvilke kriterier en skal benytte for synlighet. Øverste delen av bruddflaten er og vil være synlig fra bl.a. deler av Vardø by, men de færreste vil registrere at dette er en "kunstig" bergflate. Også fra Svartnes hvor man har fri sikt til steinbruddet, vil man ikke uten videre identifisere det man ser som et steinbrudd eller som et naturinngrep. I en normalsituasjon vil det ikke være drift i bruddet det meste av året, noe som vil bidra til å vanskeliggjøre identifisering som steinbrudd eller naturinngrep på avstand. Det kan således være nødvendig å utarbeide et sett med synlighetskart der ulike forutsetninger er lagt til grunn.

Ettersom Øvre Klokkehaugen steinbrudd allerede er etablert, vil virkningene av framtidig drift måtte vurderes opp mot virkningene av dagens steinbrudd i nedlagt form. Selv om man nedlegger steinbruddet og gjennomfører tiltak for å redusere de visuelle virkningene, vil bruddet i veldig mange år framover framstå som et tydelig sår i landskapet.

På avstand framstår steinbruddet som et blikkfang i landskapet fra sørvest og vest, og har således en betydelig innvirkning på landskapet. Det er imidlertid først når man kommer

nært, vanligvis ved ferdsel langs fv. 341, at man registrerer at dette ikke er et naturlig berg. Fra veien kan steinbruddet framstå som et dominerende landskapsinngrep.

Etter hvert som man bryter seg nordover, vil det synlige inngrepet bli større i utstrekning og i perioder vil også bruddflaten være høyere. På avstand vil bruddet i perioder være mer synlig, og trolig vil man også kunne se maskiner fra Svartnesområdet. Endringene fra år til år vil imidlertid være små.

Fra fv. 341 forbi bruddet, vil både bruddflaten og aktiviteten bli mindre synlig enn i dag ettersom aktiviteten flytter seg bakover i bruddet.

Når bruddet er utdrevet, vil Øvre Klokkehaugen være borte. De landskapsmessige konsekvensene av dette vil primært være knyttet til landskapsrommet på nordsiden av fv. 341. Landskapsrommet nordøst for veien som Øvre Klokkehaugen er en del av, vil bli vesentlig større sett fra fv. 341 og nærområdene for øvrig. På avstand vil endringen trolig bli lite synlig fordi Øvre Klokkehaugen også i dag går i ett med bakenforliggende fjell (Kistefjellet og Storsteinhøyda). Også selve såret i landskapet vil bli lite synlig fordi det vil bli skjermet av omliggende høydedrag og utformet som et traue.

Det viktigste avbøtende tiltaket vil være å la det stå igjen en brem av fjell i ca 4-5 meters høyde på begge sider av bruddet slik at all aktivitet vil foregå under bakkenivå. Denne bremsen skal bevares i hele driftsperioden, og tas ned til ønsket nivå i forbindelse med nedlegging i samsvar med avslutningsplan. I tillegg kan man trolig redusere de visuelle virkningene gjennom en planmessig organisering av drifta, herunder driveretning, samt plassering av knuser og lager av produserte masser. Dette vil bli vurdert nærmere i forbindelse med utarbeiding av driftsplan.

Oppsummering

Metodikken fra Statens vegvesens Håndbok 140 om konsekvensanalyser, benyttes ofte for å få til en systematisk vurdering av ikke prissatte konsekvenser av et tiltak. Systemet bygger på at man verdisetter ulike tema, vurderer hvor stor endring tiltaket medfører for disse temaene, og beregner konsekvens på grunnlag av verdi og omfang. For nærmere opplysninger om metodikken, vises det til håndboka.

Denne metodikken er nedenfor benyttet til å vurdere konsekvensen av støy, for fuglelivet og for landskapet av normalscenarioet og ekstremscenarioet beskrevet under kapittelet om støy, sammenlignet med et 0-alternativ som innebærer umiddelbar nedlegging av steinbruddet med en rimelig grad av tiltak for å redusere de visuelle virkningene. Skalaen for fastsettelse av konsekvensgrad strekker seg fra meget stor positiv konsekvens (+4), via ubetydelig/ingen konsekvens (0) til meget stor negativ konsekvens (-4).

Tabell 1. Konsekvenser av støy, for fuglelivet og for landskapet av videre drift av steinbruddet på Øvre Klokkehaugen, vurdert i samsvar med metodikken i Statens vegvesens Håndbok 140.

Alternativ	Støy	Fugleliv	Landskap
0-alternativ	0	0	-1
Normalscenario	-1	-1	-2
Ekstremscenario	-2	-2	-2

Nedlegging av steinbruddet vil ikke medføre støy og heller ikke ulemper for fuglelivet. Bruddet vil imidlertid fortsatt framstå som et sår i landskapet, derfor liten negativ konsekvens (-1).

Driften i steinbruddet, spesielt ved ekstremscenarioet, vil ha store negative konsekvenser for nærliggende hytter. Det er imidlertid kun snakk om 2 hytter som blir sterkt berørt, og i bestemmelsene vil det ikke bli åpnet for drift i steinbruddet i helger og på kveldstid. De samla konsekvensene blir derfor relativt moderate.

Drift i steinbruddet, selv med avbøtende tiltak, vil medføre forstyrrelser for fuglelivet. Derfor liten negativ konsekvens ved normalscenarioet og middels negativ (-2) konsekvens ved ekstremscenarioet. Ved forbud mot sprengning i perioden 15. mai til 31. juli, anses konsekvensen for fuglelivet for å være liten negativ (-1).

Drift etter begge scenarioer vil få negative visuelle effekter for landskapet. Ekstremscenarioet vil nok medføre større visuelle effekter i driftsperioden, men dette vil være så vidt kortvarig at en ikke ser noen grunn til å skille mellom scenarioene.

Tilpasninger i reguleringsplanen

Plankartet

Planen som tidligere har vært på høring og som Fylkesmannen har fremmet innsigelse mot, omfatter arealet for steinbrudd/massetak et stort areal nesten fra fv. 341 og til og med hele Øvre Klokkehaugen, samt betydelige arealer øst og vest for selve haugen. Det er kun ryggen som utgjør Øvre Klokkehaugen som nå er regulert til steinbrudd, og planen omfatter i tillegg adkomstvei som er regulert til trafikkformål.

Planbestemmelser

Planforslaget som var på høring i 2010 hadde kun følgende planbestemmelse for steinbrudd/massetak:

"Før drift kan igangsettes skal det foreligge en driftsplan og en avslutningsplan."

Både for å redusere de visuelle virkningene av bruddet, ivareta forholdet til naboer og fuglelivet, avklare interne forhold knyttet til driften av steinbruddet og definere hvilke forhold som skal avklares gjennom drifts- og avslutningsplan, er det behov for supplerende bestemmelser. Det foreslås derfor bestemmelser om utforming av bruddet, både for å redusere de visuelle virkningene og for å redusere spredningen av støy til bebyggelse og naturreservat. I tillegg foreslås det restriksjoner på drifta på kveldstid og i helgene, samt forbud mot sprengning i tiden 15. mai til 31. juli. Ytterligere tiltak skal vurderes i forbindelse med utarbeiding av driftsplan.

For å kunne gjennomføre viktige utbygginger, åpnes det for at kommunen kan gi tillatelse til drift på kvelds- og nattetid på ukedager i tidsrommet 15. mai – 31. juli.

Vedlegg: Reguleringsbestemmelser
 Ornitologiske registreringer utført av Biotope arkitektur & natur
 Støyutredning utarbeidet av Rambøll.
 Utredning av konsekvenser for fugl utarbeidet av NINA.
 Landskapsanalyse utarbeidet av FeFo.

BESTEMMELSER TIL REGULERINGSPLAN FOR ØVRE KLOKKERHAUGEN STEINBRUDD

I

Planområdet er i hht. Plan- og bygningslovens § 12-5 regulert til følgende formål:

1. Bebyggelse og anlegg
 - 1.1. Steinbrudd og massetak
2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur
 - 2.1. Kjøreveg

II

Følgende bestemmelser gjelder for planområdet, jf. plan- og bygningslovens § 12-7:

1. Generelt

Dersom det under arbeid kommer fram gjenstander eller andre spor som indikerer eldre tids aktivitet i området, må arbeidet stanses umiddelbart og melding sendes Finnmark fylkeskommune og Sametinget, jf. kulturminnelovens § 8 annet ledd. Meldeplikten skal formidles til de som til enhver tid har drift i steinbruddet.

2. Bebyggelse og anlegg – Steinbrudd og massetak

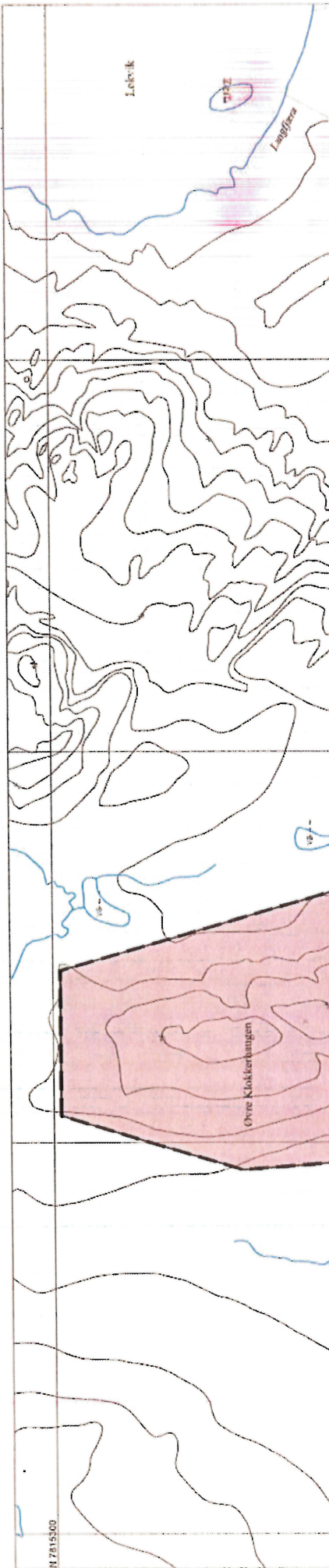
- 2.1 Kommunen kan gi tillatelse til oppføring av midlertidige pauserom, sanitæranlegg og anleggskontor. Bygningene skal fjernes når bruddet legges ned.
- 2.2 Kommunen kan gi tillatelse til framføring av elektrisitet.
- 2.3 Kommunen kan gi tillatelse til deponering av rene masser, herunder hageavfall, som skal benyttes til nedlegging av bruddet.
- 2.4 Følgende bestemmelser gjelder for utformingen av bruddet:
 - 2.4.1 Bunnen av bruddet skal ligge i plan med omliggende terreng på øst- og vestsiden av Øvre Klokkehaugen, dvs. med helning fra dagens nivå på kote 55 i sør til kote 65 helt i nord.
 - 2.4.2 Gjenstående fjell mot sørøst og sørvest skal bevares inntil bruddet skal avsluttes, og ved videre drift nordover skal det settes av en skjerm av fjell på minst 4 meters høyde over bunnen av bruddet. Skjermen tas ned før bruddet avsluttes.
- 2.5 Følgende bestemmelser gjelder for driften i steinbruddet/massetaket:

- 2.5.1 All drift skal skje i tiden mandag til fredag kl. 07-17.
 - 2.5.2 Sprengning er ikke tillatt i perioden 15. mai – 31. juli.
 - 2.5.3 I forbindelse med ekstraordinære anleggstiltak av stor samfunnsmessig betydning kan kommunens planutvalg unntaksvis gi tillatelse til døgnskategorisk drift fra mandag kl. 07 til fredag kl. 19.
- 2.6 Før drift igangsettes skal det utarbeides drifts- og avslutningsplan som skal angi:
- 2.6.1 Hvordan drifta skal organiseres for å minimalisere innsyn og spredning av støy til bebyggelse og mot Barvikmyran og Blodskytodden naturreservat.
 - 2.6.2 Hvordan bruddet skal avsluttes, herunder evt. etappevis nedlegging.
- Planen skal godkjennes av kommunen og Direktoratet for mineralforvaltning.

2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- 2.1 Nødvendig vedlikehold av kjøreveg er tillatt, herunder tiltak for å bedre standarden og øke vegens bæreevne.
- 2.2 Kommunen kan gi driver av steinbruddet pålegg om salting eller andre tiltak dersom støv fra trafikken medfører vesentlige ulemper for naboer og trafikken på Fv. 341. Statens vegvesen kan gi tilsvarende pålegg dersom forhold ved driften utgjør vesentlige ulemper for trafikken langs Fc341.

Vadsø, den 4. november 2013

Reguleringsplan for Øvre Klokkehaugen

Detaljregulering med tilhørende bestemmelser

Vardø kommune Planident:

Juridiske punkt og injer

- Planens begrensning
- Formålsgrænse
- Regulert senterlinje

Reguleringsformål

Bebyggelse og anlegg (PBL § 12-5, Punkt nr. 1)

Steinbrudd og massestak

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (PBL § 12-5, Punkt nr. 2)

Kjøreveg

KARTINFORMASJON

Kilde for basiskart: GeoVeikar / Norge digitalt Ekvivalens: 5 meter
 Dato for basiskart: 1970/1988 Målestokk: 1:3000
 Koordinatsystem: UTM-Sone 35 (EUREF89)

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

MINNE	STILLING	REGULERINGSPÅN NR.	§ 12-14:
1:			Løststilling
2:			
3:			

Vedtatt av kommunestyret:
 Oppdatert av planarbeid vartet:
 Utgitt på 1 gangs offentlig ettersyn:
 Utgitt på 2 gangs offentlig ettersyn:

FLÅREN ER UTARBEIDET AV:

 Finnmarkseiendommen
 Finnmarkskontrollen

